Afsn. 1.16: Fædrene linje for Margrethe Clausdatter HALVBJØRN, Holger BRØNDSTEDs farfars morfars mormors mormors farmor

XV.19408 Tue NIELSEN, borger.

Borger i Bogense. Levede i begyndelsen af 1400-tallet. Nævnes i en sønnesøns brev af 17.3.1498 som stifter af Vor Frue Vikarie i Bogense. Hans slægt er behandlet mange steder under betegnelser som »De Bogense Herremænd« eller »Bogense-Slægten« og hørte til den dominerende »købstadsadel« i Bogense i henved 200 år. I Danmark Adels Aarbog 1994/96 anvendes navnet Halvbjørn, dannet efter slægtens våben.

Halvbjørn våbnet

Slægtens kendteste mand var sønnesøns sønnesøn af Tue Nielsen, Jørgen Clausen Halvbjørn (s.d.), der i 1553 blev tiltalt på sin adelige frihed med krav om afhændelse af noget frit jordegods, som han havde i besiddelse. Hans argumenter for sin adelige frihed er en vigtig kilde til slægtens historie. Kilde Schönwandt [143].

Hans søn:

1 Niels TUESEN, borgmester. se **XIV.9704** nedenfor.

XIV.9704 Niels TUESEN, borgmester.

Borgmester og borger i Bogense. Født i Bogense. Død efter 1446 i Bogense. Omtales i ovennævnte brev som den, der »fuldkommede« det af faderen stiftede Vor Frue Vikarie. Nævnes 28.4. 1446 som borgmester i Bogense og medbesegler et tingsvidne. Kilde Schönwandt [143].

2 børn:

1 Tue NIELSEN, borgmester. *Født i Bogense. Død før 1495 i Bogense.* Nævnes 14.6. 1480 som borgmester i Bogense og medbesegler et tingsvidne. I seglet anvender han et bomærke (lodret pil med en trekant forneden), der tyder på borgerlig herkomst. Omtales som død i et bytingsvidne fra Bogense af 3.3.1495. 3 børn, men efterslægten er ikke synderlig kendt. Kilde Schönwandt [143].

2 Erik Nielsen HALVBJØRN, rådmand. se **XIII.4852** nedenfor.

XIII.4852 Erik Nielsen HALVBJØRN, rådmand.

Død 20 nov. 1500 i Bogense. ~ m.XIII.4853 Anne OLUFSDATTER (GALSKYT?) (-1500). - se nedenfor. Borger, rådmand og en overgang borgmester i Bogense. Oldermand i Bogense Gilde 1480. I Bogense kirke findes hans og Anne Olufdatter ligsten.

Ligsten i Bogense Kirke (tegning).

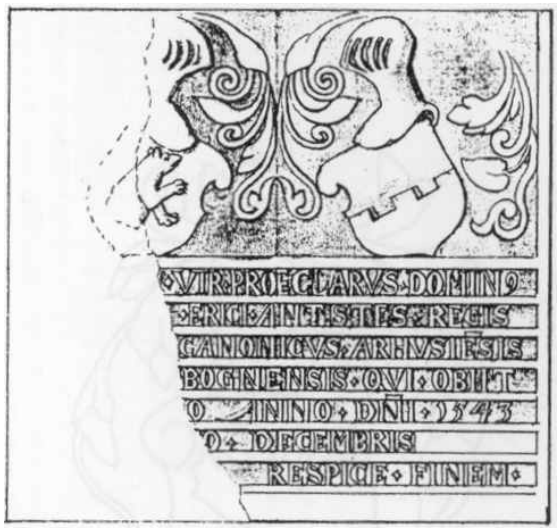
Den er interessant fordi hustruen mod sædvane bærer et stort slagsværd. Det har været tolket således, at hun var af en gammel adelig slægt og værner om den borgerlige købmandsslægts nyligt vundne adelsskab. Omkring 1560 er de oprindelige borgerlige bomærker på stenen erstattet af to adelsvåben: Over Erik Nielsen "Bogensis" en halvbjørn og over hans hustru tre murtinder. Baggrunden er vel den vundne retsag om familiens adelskab i 1557. Kilde Schönwandt [143] (med afbildning af gravsten). Hans hustru **XIII.4853** (forslægt ukendt):

XIII.4853 Anne OLUFSDATTER (GALSKYT?).

Død o. 1500. ~ XIII.4852 Erik Nielsen HALVBJØRN, rådmand - se ovenfor. Hendes våben med tre murtinder kunne pege på slægter som Daa, Kaas, Reventlov eller Galskyt. I litteraturen har man stort set valgt den sidste. Dette er dog meget usikkert og ifølge Schönwadt kun baseret på, at det i Adelsårbogen 1893 under Galskyt hedder: »Til Slægten hørte vistnok ogsaa ... Anne Olufsdatter, g.m. Erik Nielsen, hvis Vaaben var en halv Bjørn«. Der er dog næppe tvivl om at hun var af en "fri" adelig slægt. Schönwadt mener at en tilknytning til slægten Daa er mere sandsynlig, idet hendes sønnesøn, Jørgen Clausen, i 1524 fik en gård i faddergave af enken efter Jørgen Daa til Enggaard [143].

Deres 3 børn:

1 Niels Eriksen HALVBJØRN, konfessionarius. *Død dec. 1543 i Bogense.* Har fået en gejstlig uddannelse og forlenedes 1498 med Vor Frue Vikarie i Bogense. Nævnes 1500-1506 som dronning Christines kapellan. Nævnes 1511 som sognepræst i Haarslev i Skovby herred. Hans ligsten har tidligere befundet sig i Bogense kirke. En tegning fra 1762 af et brudstykke viser halvbjørn-våbenet og våbenet med de tre murtinder.

Tegning af brudstykke af ligstenen tidligere i Bogense.

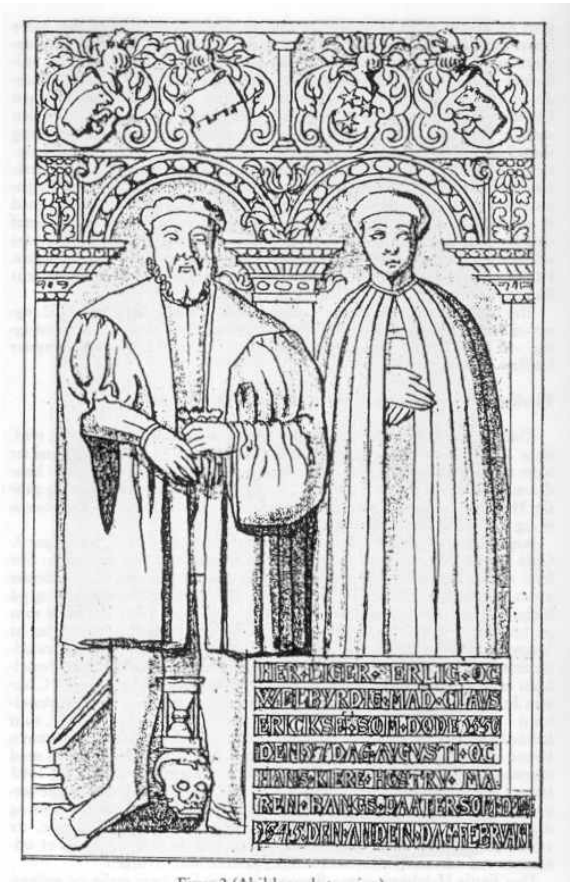
På stenen benævnes han »Antistes Regis« hvilket lidt frit kan oversættes »Kongelig Konfessionarius«. Kilde Schönwandt [143] (med afbildning af gravsten).

2 Claus Eriksen HALVBJØRN, rådmand. se **XII.2426** nedenfor.

3 Ane Eriksdatter HALVBJØRN. *Død før 1533 i Bogense. ~ m. Jørgen PEDERSEN, rådmand (-1533). Rådmand i Bogense.* Hendes mand døde 1533. Hun betegnes på gravstenen som hans første hustru og må altså være død før ham.

XII.2426 Claus Eriksen HALVBJØRN, rådmand.

Død 17 aug. 1550 i Bogense. ~ m. XII.2427 Maren Jensdatter BANG (-1545). Se afsn. 1.17. Får 1512 sammen med sin svoger, Jørgen Pedersen, og Erik Mickelsen, borgere i Bogense, tilladelse til at udføre 130 øksne over Elben. Får 1517 tilladelse af Christian II til at bygge en vandmølle ved St. Jørgens kapel sammen med borgmester Morten Sørensen. Nævnes som rådmand første gang 1529. 1550 indsætter han sin søn Jørgen som patron for Vor Frue Vikarie i Bogense, medens broren Jens skal nyde landgilden deraf. 1550 siges "velbyrdige" mand Claus Eriksen at have bekostet altertavlen og prædikestolen i Bogense kirke.

Tegning af ligsten i Bogense Kirke.

Han døde samme år den 17. august ifølge gravstenen i Bogense kirke. Han fører halvbjørnen i sit våben og hun har Bang-våbenet: 3 stjerner over en halvmåne (afbilledet i Schönwandt [102], [143]).

6 børn:

1 Jørgen Clausen HALVBJØRN, købmand. *Født o. 1524. Død 10 okt. 1592. ~ m. Mette JUEL (1562-).* Storkøbmand i Bogense. Kendt fra et væld af retssager fra omkr. 1550 til sin død vedrørende arv, landgilder og ikke mindst hans adelige rettigheder til at eje frit gods, der var blevet anfægtet af Jørgen Skinkel. Den sidste retssag blev vundet i 1553 og aktstykkerne er som sagt en vigtig kilde til slægtens historie. Død 10.10. 1592 ifølge gravstenen i Bogense kirke. 2 sønner.

Tegning af ligsten i Bogense Kirke.

Hans søn Rasmus, død 1616, var den sidste Halvbjørn. Kilde: H. Hansen [142], Schönwandt [143] (begge med billede af hans ligsten i Bogense kirke).

2 Jens Clausen HALVBJØRN, købmand. *Født efter 1531.* Er formentlig opkaldt efter sin morfar, borgmester Jens Bang i Assens, som døde 1531. Derfor er han antagelig født efter dette år. Får 1550 overdraget landgilden af Vor Frue Vikaries gods. Er ellers ikke fundet omtalt ret meget, og der findes ingen gravsten efter ham.

3 Maren Clausdatter HALVBJØRN. *~ m. Laurids LUNDE, købmand(?) (-).* Hendes mand, bosiddende i Assens, kendes fra aktstykker i en sag mod hendes bror om arven efter deres far.

4 Anne Clausdatter HALVBJØRN. *Død 7 nov. 1592 i Bogense. ~ 1. m. Hans BANG, rådmand (-1560). ~ 2. m. Mads JEPSEN, rådmand (-1611). Rådmand og borgmester i Bogense.* Hendes første mand var af Bang-slægten fra Vends Herred (er altså ikke af hendes mors slægt). Begge ægtefæller var rådmænd i Bogense. I Bogense kirke findes fragmenter af en fornem gravsten over hende og hendes to ægtemænd.

Fragment af ligsten i Bogense Kirke

Hans Bang tiltaltes 1550 ligesom svogrene, Laurids Lunde og Willum Kedelbrækker, af Jørgen Clausen for arv efter faren. Afbilding af ligsten i H. Hansen [142] (s. 177).

5 Karen Clausdatter HALVBJØRN. *Død 26 okt. 1556 i Odense. ~ 1. m. Villum PEITERSEN, købmand(?) (-1556). ~ 2. 1556 m. Hans DINESEN, købmand(?) (-1580).* Begge ægtefæller var bosiddende i Odense, rimeligvis købmænd. Efterslægt i begge ægteskaber.

6 Margrethe Clausdatter HALVBJØRN. se **XI.1213** nedenfor.

XI.1213 Margrethe Clausdatter HALVBJØRN.

Født o. 1536 i Bogense. Død 1581 i Odense. ~ 1551 m. XI.1212 Oluf Nielsen BAGER, købmand (1521-1602). Se afsn. 1.15. På flere mindetavler i Odense kan hendes skjold med den halve bjørn ses den dag i dag. 12 børn med **XI.1212 Oluf Nielsen BAGER, se afsn. 1.15** .

Henvisninger

[3] Dansk Biografisk Leksikon 3. udg. Red. Cedergren Bech, 1979-1984
[102] Schönwandt, F.: Christoffer Bang i Odense (d. 1599) og den ældre Bang-slægt i Assens. Personalhistorisk Tidsskrift 1980.
[142] Hansen, H.: Bogenses Historie, Bogense 1982
[143] Schönwandt, F.: Halvbjørn af Bogense, Danmarks Adels Aarbog XCIV 1994/96, side 693 ff.
[144] Engelstoft, C.T.: Odense Byes Historie, 1880
[149] Larsen, Svend: Studier over det Fynske Raadsaristokrati i det 17 århundrede, Odense 1965